

Analize și opinii

Eforturi semnificative de susținere la nivel regional și internațional a procesului de integrare a Balcanilor de Vest

Stelian Teodorescu

23.06.2021

Asociația „Servicii Integrate de Securitate, Apărare și Intelligence – I2DS2” este un *think tank* românesc a cărui principală misiune este promovarea, susținerea, dezvoltarea și diseminarea de orientări, analize, politici și strategii în domeniile securitate, apărare și intelligence.

În îndeplinirea misiunii sale, I2DS2 elaborează studii și analize, formulează recomandări de politică publică, organizează programe de instruire, mese rotunde, seminarii și conferințe, participă în diverse formate de parteneriate naționale și internaționale cu entități publice și private, elaborează și implementează proiecte cu obiective specifice domeniilor securitate, apărare și intelligence.

I2DS2 este „o comunitate deschisă pentru securitatea națională” și se raportează la deviza „împreună pentru o lume mai sigură”.

Asociația „Servicii Integrate de Securitate, Apărare și Intelligence”
București, Bd. CAROL I nr. 54, et.2, ap. 2, cam. 4, Sector 2
Nr. Reg. Special 48/21.05.2019, CIF: 41374789
www.i2ds2.org, office@i2ds2.org

Eforturi semnificative de susținere la nivel regional și internațional a procesului de integrare a Balcanilor de Vest

Stelian Teodorescu

Email: teosanwell@yahoo.com

Patru state din Balcanii de Vest s-au alăturat Uniunii Europene (UE) pentru adoptarea unor măsuri restrictive împotriva Belarus

În data de 21 iunie, Josep Borrell, Înalțul Reprezentant și Vice-președintele Comisiei Europene, a făcut cunoscut că țări candidate la integrarea în UE din Balcanii de Vest, acestea fiind Macedonia de Nord, Muntenegru, Albania și, surprinzător, Serbia, s-au aliniat la această decizie de a consolida măsurile restrictive împotriva Belarus prin introducerea unei interdicții a survolului spațiului aerian al UE și a accesului pe aeroporturile UE ale transporturilor bielorusse de orice fel. După cum se cunoaște, UE a adoptat această decizie în data de 04 iunie după cunoscutul caz în care un zbor Ryanair de la Atena la Vilnius a fost deturnat de autoritățile din Belarus în timp ce traversa spațiul aerian al acestui stat.

Prin urmare, toate aceste state își asumă obligația de a refuza permisiunea oricărei aeronave ale transportatorilor aerieni din Belarus să aterizeze, să decoleze sau să survoleze teritoriile lor. În acest context, este totuși de remarcat că oficialii sârbi nu au făcut încă nicio declarație cu privire la alinierea la sancțiunile impuse de UE.

Decizia autorităților de la Belgrad este una surprinzătoare deoarece Serbia și Belarus au avut în mod tradițional relații de prietenie. Mai mult, Belarus s-a opus în mod constant recunoașterii independenței Kosovo - o problemă fierbinte pentru Serbia - și a votat împotriva aderării Kosovo la organismul cultural al ONU, UNESCO¹, în 2015. Președintele Aleksandr Lukașenko a vizitat Serbia cel mai recent în decembrie 2019 și a ținut un discurs în parlamentul sârb, unde a răspuns criticilor cu privire la lipsa democrației din țara sa, justificând că alegerile din Belarus nu ar putea fi mai democratice decât sunt deja. La rândul său, președintele Serbiei, Aleksandar Vučić, a subliniat în timpul acelei vizite că, de când Lukașenko a venit la putere, Belarus „nu a votat niciodată împotriva Serbiei” și „a fost întotdeauna alături de ea”. El a subliniat că Belarus va avea întotdeauna „un prieten sincer în Serbia”, oficialul sârb adăugând că „ori de câte ori pot face orice pentru Belarus în instituții și forumuri internaționale - se poate conta întotdeauna pe ajutorul Serbiei”.

Cu toate acestea, nu poate fi omis aici faptul că, în august 2020, Serbia a susținut și atunci o declarație a UE care spunea că alegerile prezidențiale din Belarus nu erau „nici libere, nici corecte” și critica reprimarea protestelor postelectorale.

Alianța Nord-Atlantică își declară sprijinul ferm pentru menținerea integrității Bosniei și Herțegovinei (BiH)

Șefii de state și de guverne din statele membre NATO care au participat la summit-ul Alianței Nord-Atlantice, din data de 14 iunie, de la Bruxelles, au promis că vor sprijini integritatea teritorială și stabilitatea BiH, în același context în care au reafirmat „unitatea, solidaritatea și coeziunea și angajarea în deschiderea unui nou capitol în relațiile transatlantice” și abordarea atât a „acțiunilor agresive ale Rusiei care constituie o amenințare la adresa securității euro-atlantice”, cât și a „influenței crescândă a Chinei”.

În comunicatul emis la finalul summit-ului, aliații NATO au subliniat că „susțin cu tărie suveranitatea și integritatea teritorială a unei BiH stabile și sigure în conformitate cu Acordul de pace de la Dayton și alte acorduri internaționale relevante, încurajează reconcilierea internă și îndeamnă liderii politici să evite retorica care divide.”

Întărirea poziției adoptate la nivelul NATO cu privire la susținerea integrității BiH vine într-un context marcat de multă vreme de poziția adoptată de liderii sârbi bosniaci care au amenințat frecvent că se vor separa de țară, dar nu au acționat niciodată în legătură cu aceste amenințări, în principal din cauza lipsei de sprijin la nivel internațional.

Pe de altă parte, mulți oficiali din Croația și mulți croați bosniaci încă susțin formarea unei așa-numite „a treia entități” în BiH, care ar fi dominată și condusă de croați, similar cu Republica Srpska, care este dominată și condusă de sârbi.

Potrivit comunicatului emis la finalul summit-ului, „regiunea Balcanilor de Vest este o regiune de importanță strategică pentru NATO, așa cum este subliniat de lunga istorie de cooperare și operațiuni”. Drept urmare, când a fost pusă în discuții și problema relațiilor Serbia-Kosovo, NATO a subliniat că aliații „susțin dialogul facilitat de UE și alte eforturi care vizează normalizarea relațiilor ... și îndeamnă părțile să profite de moment și să se angajeze cu bună-credință pentru a ajunge la o soluție politică durabilă”.

Muntenegru cataloghează cu fermitate ca genocid masacrul de la Srebrenica, din 1995

Parlamentul Muntenegrului l-a demis, în data de 17 iunie, pe ministrul Justiției, Drepturilor Omului și al Minorităților, Vladimir Leposavić, după ce acesta și-a exprimat îndoielile cu privire la hotărârile Tribunalului de la Haga care a clasificat masacrul de la Srebrenica, din 1995, produs de către forțele sârbe bosniace, drept un genocid.

V.Leposavić a declarat parlamentului că îi pare rău dacă vreuna dintre remarcile sale a rănit și a divizat oamenii, subliniind că „face apel la toți cetățenii, în special la cei creștinii și musulmanii, să coopereze, să vorbească și să ia în considerație crimele comise împotriva națiunii lor”. Într-o declarație anterioară, V.Leposavić a spus că „îi pare rău că răspunsul său neîndemânic a rănit oamenii”, dar că „va plăti prețul și guvernul va supraviețui”.

Nu trebuie să ometem a reaminti aici că politicianul pro-sârb argumentase pe 29 martie că Tribunalul pentru crime de război de la Haga, care a clasificat masacrele bosniace din 1995, de la Srebrenica, drept genocid, nu are nicio legitimitate. El a spus că acest lucru se datorează faptului că s-au distrus dovezi despre presupusul trafic de organe ale civililor sârbi din Kosovo. Ministrul muntenegrean a insistat mai târziu că nu neagă genocidul de la Srebrenica, ci și-a exprimat poziția cu privire la Tribunalul de la Haga, în general.

Ca urmare, la data de 05 aprilie, premierul muntenegrean, Zdravko Krivokapić, a propus demiterea lui V.Leposavić, susținând că nu arăta niciun respect pentru hotărârile instanțelor internaționale și propria politică a guvernului.

Mai mult, în timpul sesiunii parlamentare, Z.Krivokapić a spus că Muntenegru trebuie să decidă dacă va fi o țară europeană și democratică sau dacă va simți în mod constant consecințele conflictelor din anii '90.

În contextul creat, Frontul Democrat pro-sârb (DF) a avertizat că demiterea ministrului va pune în pericol viitorul guvernului de coaliție și că „Z.Krivokapić nu va mai fi prim-ministru după ce Partidul Democrat al Socialiștilor din opoziție (DPS) l-a ajutat să demită un ministru”, așa cum a declarat parlamentului unul dintre liderii DF, Milan Knežević.

În același context, nu trebuie omis faptul că în 2009, parlamentul muntenegrean a adoptat o declarație de acceptare a unei rezoluții a Parlamentului European privind genocidul de la Srebrenica, stabilind ziua de 11 iulie ca zi de comemorare în Muntenegru a victimelor masacrelor din 1995. Cu toate acestea, deși declarația a condamnat la vremea respectivă crimele, precum și alte infracțiuni comise în timpul conflictelor din fosta Iugoslavia, cuvântul genocid nu a fost menționat.

Așadar, ca urmare, este de remarcat că, în data de 17 iunie, parlamentul muntenegrean a adoptat, de asemenea, o rezoluție privind recunoașterea genocidului de la Srebrenica, care interzice negarea publică a acestui eveniment produs în BiH și care solicită instituțiilor statului să investigheze și să judece crimele de război.

ⁱ Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură este o agenție specializată a ONU care vizează promovarea păcii și securității mondiale prin cooperarea internațională în educație, științe și cultură. Are 193 de state membre și 11 membri asociați, precum și parteneri din sectorul neguvernamental, interguvernamental și privat. Cu sediul în Paris, Franța, UNESCO are 53 de birouri regionale și 199 de comisii naționale care îi facilitează mandatul global.